

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเจดีย์หัก

อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน	๑ - ๒
บทที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓ - ๗
บทที่ ๒ ฐานข้อมูลภูมิปัญญาตำบลเจดีย์หัก	๘ -

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง(๑) อนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยประกอบกับ อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗ พ.ศ. ๒๕๖๒) มาตรา ๖๖ ข้อ ๘ บำรุงรักษา ศิลปะจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ภูมิปัญญาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงสร้างความภาคภูมิใจ และศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทยสามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

งานพัฒนาชุมชน สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก ได้เล็งเห็นความสำคัญของ ภูมิปัญญา ท้องถิ่น จึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ต่อไป

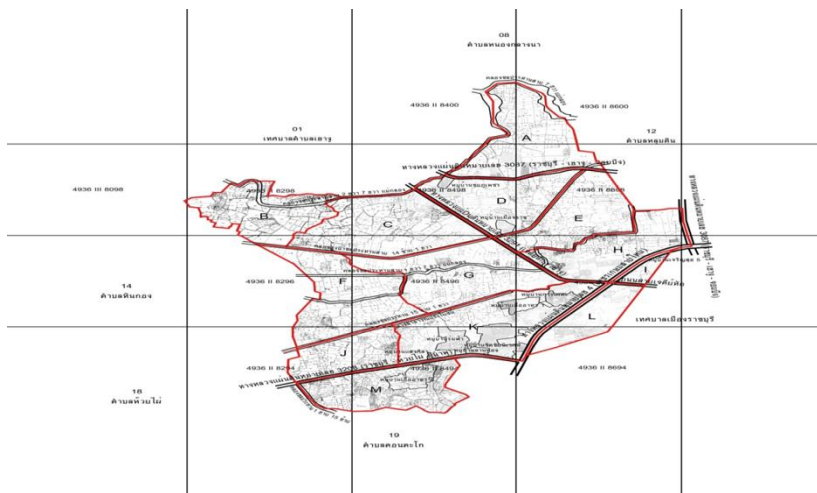
ข้อมูลทั่วไป องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก

๑.๑ ลักษณะที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หัก เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่เลขที่ ๓ หมู่ ๑๔ ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองราชบุรี ๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๔๐๖.๒๕ ไร่ หรือประมาณ ๑๙.๘๕ ตารางกิโลเมตร

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพโดยทั่วไป มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม อุณหภูมิเฉลี่ย ๑๐ ปี ๒๘.๒ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ ๖๙ % ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ผลิตเครื่องปั้นดินเผา และทำดินเกษตรจำหน่าย

ทิศเหนือ เขตติดต่อ ตำบลหลุมดินและตำบลเกาะพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ทิศใต้ เขตติดต่อ ตำบลดอนตะโกและตำบลห้วยไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันออก เขตติดต่อ ตำบลหลุมดิน ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันตก เขตติดต่อ ตำบลหินกอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดราชบุรีอยู่ทางตะวันตกของประเทศ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย แต่เนื่องจากมีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นอยู่ทำให้พื้นที่ติดกับเทือกเขามีฝนตกน้อย โดยตกมากที่สุดในเดือนกันยายน และมักทิ้งช่วงในเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม ทำให้สภาพอากาศของราชบุรี มี ๓ ฤดู คือ ฤดูฝน เริ่มเดือนพฤษภาคม ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงมกราคม ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน

๑.๔ ลักษณะของดิน

โดยทั่วไป ดินมีลักษณะเป็นดินร่วนเหมาะแก่การทำเกษตรกรรม

๒.๑ เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลเจดีย์หักแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๓ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน
๒	บ้านหนองเจ้	๕๙๒
๓	บ้านเจดีย์หัก	๑,๔๖๒
๔	บ้านอรุญญิก	๒๙๕
๕	บ้านหนองจอก	๖๘๓
๖	บ้านรางไม้แดง	๓๘๖
๗	บ้านทุ่งปอบน	๑๙๘
๘	บ้านทุ่งตาล	๑,๒๒๓
๙	บ้านห้วยหมู	๕๔๖
๑๐	บ้านสระสวาสดี	๑,๘๖๓
๑๑	บ้านเจดีย์หักนอก	๓๗๐
๑๒	บ้านเขามอ	๙๖๔
๑๓	บ้านสามัคคี	๒๘๑
๑๔	บ้านการเคหะ	๕๕๕
	รวม	๙,๔๑๘

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๖๕

บทที่ ๑

แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆต่อไป

๑.๒ ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมาย เช่นเดียวกับคำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทยเป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่า ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่างๆกัน ดังนี้

ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายภูมิปัญญา ไว้ว่า หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญา ดังนี้ “ภูมิปัญญาหมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรร ปรงแต่ง พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้ แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย”

กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญา ไว้ว่า “ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายๆเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในการตัวของผูู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ที่ตามยุคตามสมัยได้”

สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ ๒๓) ให้ความหมายไว้ว่า “ภูมิปัญญาไทย” (Thai Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ วิธีการ ผลงานที่ค้นคว้ารวบรวม และจัดเก็บเป็นองค์ความรู้โดยถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดเป็นผลผลิตที่ตีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์สามารถนำมาแก้ไข้ปัญหาและพัฒนาชีวิตได้

สามารถ จันทรสุรย์ (๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่างๆ อาจกล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่ช่วยในการเรียนรู้การแก้ปัญหาการจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

รัตน์ บัณฑิต (๒๕๓๕) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการของบุคคลที่มีต่อตนเองต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการนี้ ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีตประเพณี ที่ได้รับการถ่ายทอด สอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัยทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

ฉลาดชาย สมิตานนท์ (อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ.๒๕๓๗) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจากการเรียนสะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่น ได้ทำหน้าที่ซึ่งนำว่าการจะใช้ชีวิตอย่างยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุดภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีชีวิต สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่าเป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ปรุงแต่ง และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อม และเหมาะสมกับยุคสมัย

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา

๑.๓ ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คนไทยได้สร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของบ้านเมือง มีการดำรงชีวิตด้วยความสุขร่มเย็นอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ เพราะได้ใช้ภูมิปัญญาของตนมาตลอด ภูมิปัญญาไทยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง
๒. สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
๓. สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม
๔. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน
๕. ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

ประกอบ ใจมั่น ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้ คือ

๑. ช่วยให้สมาชิกในชุมชน หมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
๒. ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม
๓. ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคมภายนอก
๔. เป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ เพื่อที่จะได้กำหนดท่าทีการทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

๑.๔ ลักษณะของภูมิปัญญาไทย

ลักษณะของภูมิปัญญาไทย มีดังนี้

๑. ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องใช้ความรู้ (knowledge) ทักษะ (Skill) ความเชื่อ (Belief) และพฤติกรรม (Behavior)

๒. ภูมิปัญญาไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ

๓. ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต

๔. ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหา การจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้ เพื่อคงความอยู่รอดของบุคคล ชุมชน และสังคม

๕. ภูมิปัญญา เป็นแกนหลัก หรือการบวบทัดสนในการมองชีวิต เป็นพื้นความรู้ในเรื่องต่างๆ

๖. ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเฉพาะหรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง

๗. ภูมิปัญญาไทยมีการเปลี่ยนแปลง เพื่อการปรับสมดุลในการพัฒนาการทางสังคมตลอดเวลา
ขอขยายของภูมิปัญญาไทย

๑.๕ การกำหนดขอบข่ายของภูมิปัญญาไทย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ได้กำหนดขอบข่ายของ
ภูมิปัญญาไทยไว้ ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม หมายถึง การผสมผสานการเกษตรและเทคโนโลยีโดยพัฒนา
บนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ภูมิปัญญาด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม การถ่ายทอด
ความรู้ดั้งเดิมเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓. ภูมิปัญญาด้านการจัดการ สวัสดิการและธุรกิจชุมชน หมายถึง การใช้คุณธรรมและ
จริยธรรมในด้านการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม
และวัฒนธรรม

๔. ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรคและการป้องกัน หมายถึง การสืบทอดความรู้ดั้งเดิม และการ
ประยุกต์ใช้ความเชื่อท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพอนามัย

๕. ภูมิปัญญาด้านการผลิตและการบริโภค หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแปรรูป
และการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการให้ชุมชน
ท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการ
ประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment:LPA)
ดังนี้

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์/การประมง/การ
ป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน,เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่าง
ง่ายโดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน,งานแกะหนังตะลุง,งานทอ
ผ้าด้วยมือ, งานเย็บปักถักร้อย,การทำหัวโขน เป็นต้น

๓.ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านการบริการเช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป,การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น

๔.ด้านการแพทย์ไทย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย , การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค เป็นต้น

๕.ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า,การสืบชะตาแม่น้ำ,การทำแนวปะการังเทียม,การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

๖.ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรมประติมากรรม,นาฏศิลป์,ดนตรี,ทัศนศิลป์,คีตศิลป์,การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ

๗.ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

๘.ด้านอื่นๆเช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

บทที่ ๒

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาตำบลเจดีย์หัก

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา เห็นหูหนูแปลงใหญ่

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นายบุญนำ มีชาลือ เดือนปีเกิด ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๐

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑๓/๒ หมู่ที่ ๖ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๕-๑๘๓๒๕๗๗ โทรสาร - Line BN ๑๖๒๐

E – mail address BuNNANM๒๕๗๗@GMAIL.com Facebook บุญนำ มีชาลือ

สาขาลังปัญญา ด้านการเกษตร

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาเกษตรกรรม

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

เนื่องจากคุณบุญนำ มีชาลือ มีอาชีพทำนาโดยกำเนิดและได้เข้าร่วมกลุ่มการทำเห็ดหูหนูในปี พ.ศ.๒๕๕๐ ขณะนั้นรวมกลุ่มได้ประมาณ ๒๐ คน และได้รับคัดเลือกเป็นเหรียญกษาปณ์ประจำหมู่บ้าน ทาง กศน. ได้พัฒนาเห็ดหูหนูโดยการนำกลุ่มไปศึกษาเรียนรู้ที่หนองหญ้าปล้องจากการไปศึกษาเรียนรู้ ในครั้งนี้ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนกลุ่มเห็ดและแก้ไขปัญหาการเกิดราเขียวในก้อนเห็ด หลังจากได้เรียนรู้ตั้งแต่การเชื้อเชื้อ การผสมก้อน การทุบก้อน การบรรจุ กระบวนการจำหน่าย หลังจากกลับมาจึงได้มาจัดทำเริ่มแรกส่งก้อนจากที่อื่นก่อนแล้วมาเปิดดอกเองก็พบปัญหา คือ ก้อนเห็ดไม่มีคุณภาพจึงการแนวคิดที่จะแก้ไขปัญหาโดยทำให้เกิดแบบครบวงจรขึ้นมา ต่อมาได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ และได้รับรางวัลระดับจังหวัด ปี ๒๕๕๘ และระดับเขตในปี พ.ศ.๒๕๕๘ รางวัลชมเชยระดับประเทศ

จุดเด่นของภูมิปัญญา

การทำเห็ดหูหนูแปลงใหญ่ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินการบริหารจัดการที่ยอดเยี่ยมโดยมีรางวัลเป็นการ์นต์ตีมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาให้กับลูกหลานได้แก่นายศุภกิจ มิ่งดอนไถล และนายวิรัตน์ นิมนวล

ภูมิปัญญา เทคโนโลยีขนาดใหญ่ คุณบุญนำ มีชาติ
ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา การตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นายชยันต์ แววทับเทพ เดือนปีเกิด ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๑

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๔๖/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๓-๙๑๔๘๗๐๓ โทรสาร -

E - mail address - Facebook -

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

เนื่องจากคุณชยันต์ แววทับเทพ มีอาชีพทำนาเป็นชาวนาโดยกำเนิดได้เริ่มเรียนรู้สืบทอดภูมิปัญญาการตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่ จากผู้ใหญ่เฒ่าเฒ่า ทองเทพ เป็นครูบาอาจารย์ถ่ายทอดวิชาให้ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๑ นอกจากนี้ยังเป็นหมอดูโหราศาสตร์อีกด้วย โดยจะได้รับเชิญไปตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่ ตามหน่วยงานราชการ และชุมชนต่างๆ ที่เชิญให้ไปตั้งศาลให้ สร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว กล่าวคือ การไปตั้งศาลพระภูมิเจ้าที่ และไปตั้งศาลทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด เพื่อเสริมรายได้แก่ครอบครัว ซึ่งเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ไม่ให้สูญสิ้นไปจากประเทศของเรา ซึ่งได้มีการถ่ายทอดให้แก่บุตรหลานสืบทอดไว้ต่อไป

จุดเด่นของภูมิปัญญา

คนในชุมชน มีหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจที่ดี มีคุณธรรมตระหนักในบาปบุญคุณโทษ และเป็นพิธีที่ถูกต้อง จะนำความเจริญรุ่งเรืองแก่ผู้อาศัย

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา หมอเดิน

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นางกรรณิการ์ วิจิตรานนท์ เดือนปีเกิด ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๗

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๓๖/๒ หมู่ที่ ๕ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๓๖๑๖๗๔๔ โทรสาร -

E - mail address - Facebook -

สาขาลังปัญญา ด้านการเกษตรกรรม

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาเกษตร

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

ปัจจุบันหมอนั้น จัดเป็นภูมิปัญญา หรือ ประชาชนชาวบ้านหมอนั้น ต้องมีความรู้เกี่ยวกับดินและการใช้ที่ดิน ที่ดินรายแปลงและการใช้ที่ดินของชุมชนนางกรรณิการ์ วิจิตรานนท์ จึงมีความตั้งใจศึกษาเรียนรู้ และได้สืบทอดความรู้มาจากกรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้มาให้ความรู้เรื่องดินเค็มดินเปรี้ยวดินเสื่อมคุณภาพและทดลองพัฒนาที่ดินของตนเองสร้างเป็นที่เรียนรู้สำหรับชุมชนทำให้ได้ประสบการณ์จริงที่สามารถถ่ายทอดให้กับเกษตรกรและถอดเป็นบทเรียน หรือ ภูมิปัญญาหมอนั้นที่ทรงคุณค่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นเวลา ๓ ปี ซึ่งอยู่ในสาขาเกษตรอินทรีย์การอนุรักษ์ดิน และได้นำความรู้ไปบรรยายให้กับชาวเกษตรกรได้เรียนรู้และการแก้ไขปัญหาเรื่องดิน สภาพของดิน ดินเป็นต่างหรือเป็นกรด นอกจากนี้ยังได้เป็นอาชีพเสริม มีรายได้จากการทำปุ๋ยอินทรีย์ โดยการหมักใบไม้มีส่วนผสม ลำอ่อน แกลบเอามาหมักเป็นเวลา ๑ เดือน แล้วนำมาใส่ถุงขาย ถุงละ ๑๐ บาท เป็นการเพิ่มรายได้อีกด้วย

จุดเด่นของภูมิปัญญา

หมอนั้นเป็นภูมิปัญญาศึกษาเรื่องดินเพื่อให้การใช้ประโยชน์จากดินและที่ดินในการเกษตรเป็นไปอย่างยั่งยืน

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา การทำประดิษฐ์ดอกไม้จากใบตอง

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นางจันทร์เพ็ญ ศิลปรักษา เดือนปีเกิด ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑๕๕/๓ หมู่ที่ ๑๒ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต
เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๙๘-๒๘๔๖๕๘๘ โทรสาร -

E - mail address -

Facebook -

สาขาคลังปัญญา ด้านการเกษตรกรรม

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

ประวัติความเป็นมางานประดิษฐ์ดอกไม้จากใบตองเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของไทยมาช้านานใช้ในงานพิธีต่างๆแต่งานประดิษฐ์จากใบตองเหล่านี้กำลังจะสูญหายไปดังนั้นควรจะมีการสืบทอด นางจันทร์เพ็ญ ศิลปรักษา ได้เล่าให้ฟังว่า ตัวเองมีความสนใจในการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับงานประดิษฐ์แบบต่างๆจากใบตอง จึงได้แสวงหาสถานที่อบรม ได้มีการประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏมณฑลเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๙ จึงมีความตั้งใจที่จะไปเรียนรู้ในงาน ทำประดิษฐ์ การทำดอกไม้จากใบตอง โดยใช้กาบกล้วยและใบกล้วยมาประดิษฐ์เป็นระบายสีกระทงดอกไม้ กระทงลอยพานพุ่มนอกจากนี้ยังสามารถนำมาประดับพานร่วมกับดอกไม้เพื่อใช้ในงานพิธีการต่างๆ เช่นงานแต่ง พานไหว้ครู และระบายสีสู่ขวัญ จนกระทั่งเรียนรู้จนสามารถที่จะประดิษฐ์ในรูปแบบต่างๆจากใบตอง จนมีความชำนาญ และได้นำความรู้มาถ่ายทอดให้กับพี่น้องและประชาชน ที่มีความสนใจจนเป็นที่ประจักษ์และได้รับเชิญเป็นวิทยากรจาก กศน.ให้มาสอนงานประดิษฐ์จากใบตองและได้อบรมให้กับกลุ่มแม่บ้านทหารบก นอกจากนี้ได้รับเชิญให้ไปจัดในหน่วยงานราชการ การทำระบายสี สู่ฝัน งานไหว้ครู และใช้เป็นภาชนะใส่ขนม ผลไม้ไว้ต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองอีกด้วย นางจันทร์เพ็ญ ศิลปรักษาได้กล่าวว่าตนเองไม่ต้องการให้งานประดิษฐ์จากใบตองสูญหายไปต้องการให้อยู่คู่เมืองไทยตลอดไปจึงได้ถ่ายทอดความรู้ โดยการให้ความรู้ ยังไม่ปิดบังกับลูกหลาน เพื่อจะได้สืบทอดต่อไปถ้าถามถึง รายได้ในการทำงานประดิษฐ์ครั้งนี้ การจัดมีหลายประเภท ถ้าชุดใหญ่ จะอยู่ในราคา ๖๐๐ บาท ถึง ๓,๐๐๐ บาท ถ้าเป็นชิ้นเริ่มต้น ตั้งแต่ ๕๕๐ บาท ถึง ๑,๕๐๐บาท สามารถสร้างรายได้เป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว

จุดเด่นของภูมิปัญญา

ให้เห็นคุณค่าของงานใบตองที่แสดงออกถึงเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาไทย

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา การทำโอ่งผ้าไหม

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นางศิริวรรณ แหวนทองคำ เดือนปีเกิด ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๒

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑/๔๒๒ หมู่ที่ ๑๔ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๖-๖๑๔๕๖๓๖ โทรสาร -

E - mail address -

Facebook -

สาขาคลังปัญญา ด้านศิลปหัตถกรรม

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

ประวัติความเป็นมา งานการทำโอ่งผ้าไหม คืองานช่างที่ทำด้วยอุปกรณ์ง่ายๆอาศัยทักษะและเน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก นางศิริวรรณ แหวนทองคำ ได้เล่าให้ฟังว่า ตัวเองมีความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับ การทำโอ่งผ้าไหม วันหนึ่งได้มีอาจารย์เตียน สวนชื่อ ที่สถานธรรมไทฮั่ว ได้พาไปศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนบ้านลาดบัวขาว อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรีและได้ไปเจอกับคุณสำอองค์ แซ่ลิ้ม หรือครูจุ่ม ครูจุ่มได้ทำการฝึกสอน การทำโอ่งผ้าไหมให้กับคุณศิริวรรณ ฝึกจนมีความรู้ความชำนาญสามารถที่จะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ดังนั้นเมื่อฝึกจบแล้วครูจุ่มได้เห็นฝีมือในการทำโอ่งผ้าไหมจึงได้มอบวัสดุอุปกรณ์การทำโอ่งผ้าไหมซึ่งมีโอ่งที่มีดิน มีกาวยให้กลับมาทำที่บ้านแล้วทำส่งมายังครูจุ่มเพื่อที่จะนำไปขายต่อโดยได้รับค่าตอบแทนใบละ ๑๕ บาท ต่อมา คุณศิริวรรณ แหวนทองคำ ได้มาคิดว่าตัวเองน่าจะเปิดกิจการทำเองที่บ้านและก็ได้ไปซื้ออุปกรณ์ต่างๆมาเพื่อใช้ในการทำโอ่งผ้าไหม จนกระทั่งมีลูกค้ามาสั่งเป็นจำนวนมากเพื่อเป็นของขวัญที่ระลึกในงานปีใหม่และงานต่างๆ และนำไปประดับไว้ที่บ้านแบบสวยงามเป็นของฝากได้อีกด้วยนอกจากนี้คุณครูจุ่มก็ยังทำส่งไปยังคุณครูจุ่มด้วย คุณศิริวรรณ เล่าว่าตัวเองมีรายได้จากการทำโอ่งเดือนหนึ่งตกประมาณ ๓ - ๔ พันบาท และได้ถ่ายทอดความรู้ทั้งหมดไปยังโรงเรียนตรุณาราชบุรี สายอาชีพ วิชาการตลาด ต่อมา ได้มีนักเรียนนักศึกษา เช่นโรงเรียนวัดเจดีย์าราม และโรงเรียนอื่นๆได้มาศึกษาเรียนรู้ที่บ้าน และให้ความรู้อย่างไม่ปิดบัง รางวัลความภาคภูมิใจ คือ ได้ทำโอ่งผ้าไหม ถวายแด่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพฯ สยามบรมราชกุมารี

จุดเด่นของภูมิปัญญา

จุดเด่น มีความสวยงาม และสามารถทำได้หลากหลายและแบบตามต้องการ ราคาไม่แพง

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา กระจ่างแดง

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นายน่วม เอี่ยมพุมิ เดือนปีเกิด ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๒

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑๔๑/๒ หมู่ที่ ๓ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต

เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๑-๙๙๕๖๔๕๓โทรสาร -

E - mail address - Facebook -

สาขาลังปัญญา ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขา งานปั้น

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

นายน่วม เอี่ยมพุมิ ได้เล่าให้ฟังว่าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้เป็นลูกจ้างอยู่ที่โรงโม่รวมศิลป์ทำตั้งแต่เนวดิน การผสมการปั้น การทำเป็นทรงต่างๆฝึกฝนจนชำนาญและได้ความรู้และประสบการณ์ทั้งหมดมาเปิดกิจการเองภายในครอบครัวทั้งปั้นดินเอง เนวดินเอง การวาดลวดลายเองจนมีลูกค้ามาสั่งสินค้าจำนวนมากเลยต้องจ้างลูกจ้างมาช่วย จำนวน ๙ คน ถ่ายทอดความรู้ทั้งหมดให้กับลูกจ้าง ปัจจุบันมีการจำหน่ายไปตามต่างจังหวัดต่างๆและขายที่บ้านด้วย การสืบค้นหาความรู้ใหม่ๆจากการไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ แล้วนำมาประยุกต์ตามความต้องการของตลาด รายได้จากการหักลูกจ้างแล้วเหลือ ๓,๐๐๐ บาท ต่อเดือน การถ่ายทอดให้ความรู้ได้ถ่ายทอดให้ลูกชาย คือนายอำนาจ เอี่ยมพุมิ

จุดเด่นของภูมิปัญญา

ดินเหนียวที่นำมาปั้น มีคุณภาพดีวัสดุหาง่ายในท้องถิ่นสามารถออกแบบเองได้และเขียนลายได้ตามต้องการมีหลายแบบให้เลือก ทรงกลม สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม

ภูมิปัญญา กระจ่างแดง นายน่วม เอี่ยมพุด
ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา นวดแผนไทย

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นางทิพย์ งามทับทิม เกิดวันพุธ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๙๗

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑/๔๒๓ หมู่ที่ ๑๔ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต

เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ - โทรสาร -

E - mail address - Facebook -

สาขาคล้งปัญญา ด้านแพทย์แผนไทย

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขา นวดแผนไทย

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

ได้รับการถ่ายทอดความรู้การนวดแผนไทยจากการอบรมและฝึกปฏิบัติจาก โรงพยาบาล ราชบุรี จำนวน ๑๕๐ ชั่วโมง จากนั้นได้ฝึกปฏิบัติและมาลงทะเลเบียนกับ กศน.จนมีความรู้ ความสามารถที่จะถ่ายทอดเป็นจิตอาสาให้กับผู้อื่นอย่างถูกวิธี และเริ่มให้บริการกับผู้สูงอายุในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นเวลา ๗ ปี

นอกจากนี้ยังนำความรู้มาถ่ายทอดโดยการเป็นวิทยากรนวดแผนไทยเพื่อสุขภาพ จำนวน ๕๐ ชั่วโมง นวดฝ่าเท้า ๕๐ ชั่วโมง เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนได้ลงสมัครเรียนนวดฝ่าเท้ากับ กศน. อีก ๖๐ ชั่วโมง และบริการนวดฝ่าเท้าเป็นชั่วโมงละ ๑๒๐ บาท รายได้ในการนวดเพื่อสุขภาพเฉลี่ยตกเดือนละ ๔,๕๐๐ - ๕,๐๐๐ บาท สิ่งที่มีใจมากคือ การถ่ายทอดรุ่นสู่รุ่นเป็นการอนุรักษ์นวดแผนไทยไม่ให้สูญหาย

จุดเด่นของภูมิปัญญา

นวดแผนไทยเป็นศาสตร์และศิลป์ บำบัดรักษาโรคแขนงหนึ่งที่ใช้ในการกด การคลึง การบีบ การดัด

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา การสานตะกร้าด้วยเส้นพลาสติกและสานตะกร้าด้วยเส้นหวาย

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นางลัดดา เอี่ยมมันต์ เดือนปีเกิด ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๔

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑๘๐/๔ หมู่ที่ ๑๑ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต

เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๓ - ๑๕๗๘๐๗๐ โทรสาร -

E - mail address -

Facebook -

สาขาคล้งปัญญา ด้านหัตถกรรม

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น สาขาการสานตะกร้าด้วยเส้นพลาสติกและสานตะกร้าด้วยเส้นหวาย

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาที่ได้รับการสานตะกร้า ด้วยเส้นพลาสติก จากการที่ออกสำรวจ ชุมชนและประชุม จนเกิดความคิดที่จะไปศึกษาเรียนรู้ จากพัฒนาสังคมและชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นเวลา ๘ ปี และได้นำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับ พี่น้องชาวตำบลเจดีย์หัก และพื้นที่ใกล้เคียง โดยเป็นวิทยากร ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เช่น อบต.เจดีย์หัก กศน. พัฒนาสังคมและชุมชน ได้มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ที่บ้านตัวเอง และได้จดทะเบียนขึ้นเป็นสินค้าโอท็อป ของจังหวัดราชบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และมีที่วางขายเพื่อสร้างรายได้จากการนำสินค้าวางจำหน่ายเป็นรายได้แก่สมาชิกในกลุ่มที่ช่วยทำสินค้า มืออเดอร์ จากการขายออนไลน์ สร้างรายได้ ตกใบละ ๑๐๐ บาท มีการถ่ายทอดให้ความรู้ให้กับกลุ่มอาชีพ และเป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานต่างๆ เช่นชุมชนคุบัว วิธีการทำไม่ยากนำเส้นพลาสติกแล้วแต่ขนาดที่ต้องการ เลือกลายที่ต้องการแล้วนำมาสานตามรูปทรงที่ต้องการ มีกรรไกรสายวัดเริ่มต้นจากการวัดเส้นพลาสติกเส้นตั้งยาว ๘๕ ซม. จำนวน ๑๕ เส้น เส้นนอนยาว ๙๐ ซม. จำนวน ๙ เส้น เส้นสานยาว ๑๐๐ ซม. จำนวน ๑ เส้น หูกระเป่าเส้นกลางยาว ๑๐๐ ซม. เส้นไขว้ยาว ๑๒๐ ซม. จำนวน ๒ เส้น ตามแนวตั้งแล้วนำเส้นนอน ๙ เส้น แล้วนำมาสานขัดไปขัดมาจนได้รูปทรงที่ต้องการ

จุดเด่นของภูมิปัญญา

เป็นงานฝีมือที่ทำง่าย อุปกรณ์หาง่าย มีขายทั่วไปการทำไม่ซับซ้อนมีหลายหลากสี หลายแบบ ให้เลือกสามารถเรียนรู้และทำทุกเพศทุกวัย

ภูมิปัญญา การสานตะกร้าด้วยเส้นพลาสติกและสานตะกร้าด้วยเส้นหวาย

นางลัดดา เอี่ยมมันต์

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา การดูแลมารดาหลังคลอด

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นางเพชรรุ่ง ศรีหิรัญ เดือนปีเกิด ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑/๒๑๕ หมู่ที่ ๑๔ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๙๒ - ๙๗๔๑๖๓๔โทรสาร -

E - mail address -

Facebook -

สาขาลังปัญญา ด้านสาธารณสุข

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

มารดาหลังคลอดมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายในทุกระบบสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงนางเพชรรุ่ง ศรีหิรัญ เป็นบุตรของนางเป่า เพชรศรี มีอาชีพนวดแผนไทยและดูแลการอยู่ไฟหลังคลอด ขณะนั้นนางเพชรรุ่ง ยังเยาว์วัยอยู่ ก็ได้เป็นลูกมือช่วยหยิบสิ่งของให้แม่จนจำได้ทุกอย่างจนมาในปี พ.ศ.๒๕๕๑ เป็นเวลา ๑๑ ปีมาแล้ว แม่ได้ถ่ายทอดความรู้ทั้งหมดและตนเองได้ใช้วิชาความรู้ทั้งหมดมารักษา มารดาหลังคลอดบุตร ประโยชน์การอยู่ไฟหรือกระโจมจะทำให้มดลูกหดตัวเข้าอุ้งเร็ว ป้องกันไม่ให้ท้องครากหลวม ทำวันละ ๒ ครั้ง เวลาเข้ามิด และป่วย การประคบสมุนไพรจะทำคู่กับการเข้ากระโจมใช้นั่งทับตรงกับผีเย็บ ๑ ลูก ส่วน อีก ๒ ลูก เมื่อจุ่มน้ำแล้วประคบตัว เต้านมเมื่อประคบเปียกแล้วให้อาบสมุนไพรต่อ ประโยชน์ของการประคบสมุนไพร คือ การบรรเทาอาการเกร็งปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ช่วยให้เนื้อ เยื่อพังผืด ยืดตัวออก ลดการติดข้อต่อช่วยเพิ่มการไหลเวียนเลือดสตรีหลังคลอดบุตรได้ดำเนินการรักษาแบบโบราณวิธีการแบบง่ายๆ กล่าวคือหมอนึ่งเกลือการทับหรือนาบหมอนึ่งเกลือจำหลังคลอด ๑ สัปดาห์ มีสมุนไพรมาประคบแล้วอาบน้ำสมุนไพรประโยชน์ช่วยขับน้ำคาวปลาออกให้หมดและมดลูกเข้าอุ้งเร็ว ช่วยขับถ่ายของเสียออกจากร่างกายทางรูขุมขน ช่วยให้ไหลเวียนของโลหิตดีขึ้น ช่วยเสริมสร้างความพร้อมสำหรับการให้นมบุตร ช่วยให้คุณแม่มีสุขภาพที่ดี และแผลที่เย็บหายเร็วมีรายได้คิดเป็นคอร์ส ๗ วัน การดูแลมารดาหลังคลอดสร้างรายได้คือเป็นคอร์สๆ จำนวน ๒๐๐ บาท ปัจจุบันได้ถ่ายทอดให้กับบุตรสตรีคือ นางพิชาสรวง เตสยานนท์เพื่อนำไปประกอบอาชีพต่อไป

จุดเด่นของภูมิปัญญา

เป็นการดูแลสตรีหลังคลอดบุตรด้วยวิธีง่ายๆ วัสดุอุปกรณ์หาได้ง่ายในท้องถิ่นและสามารถดูแลหลังคลอดได้ด้วยตนเอง

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา นวดแผนไทย

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นายกุลนันท์ คุ่มจิตร เดือนปีเกิด ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๖ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต
เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๙๑-๕๙๕๓๙๑๔

โทรสาร - E - mail address - Facebook -

สาขาลังปัญญา ด้านการแพทย์แผนไทย

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น นวดแผนไทย

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาที่สืบทอดมา ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๓ ในการนวดแผนไทยทั้งแบบเชลยศักดิ์ และราชสำนัก นายกุลนันท์ คุ่มจิตร จบหลักสูตร ๓๗๒ จากวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และเล่าให้ฟังว่าตัวเอง จบการศึกษาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีปทุมธานี และสนใจการนวดแผนไทยจึงไปสมัครเรียนที่สถาบันฝีมือแรงงานจนจบคอร์สการเรียนและได้ไปนวดตามบ้านวันหนึ่ง ๖๐๐ กว่าบาท ต่อมาสอบบรรจุของกระทรวงสาธารณสุขได้ที่ท รพ.สต.หน้าที่นวดแผนไทยโดยแก้อาการผู้ป่วยต่อมาก็ไปอบรมที่เพชรบุรีเพิ่มเติมและอธิบายให้ฟังว่าการนวดไทยนั้น เป็นศาสตร์บำบัดและรักษาโรคแขนงหนึ่งโดยจะเน้นในลักษณะกดจุด การคลึง การดึงและการประคบที่ตนใช้รักษาคนทั่วไปใช้วิธีการนวด คือ การนวดใช้น้ำหนัก กดลงบนส่วนต่างๆของร่างกาย น้ำหนักที่กดทำให้กล้ามเนื้อ เส้นเอ็น ฟังผืดคลายมีการบีบ การทุบการเขย่าความรู้ทั้งหมดจะสืบทอดโดยสอนให้กับญาติพี่น้องและเป็นวิทยากรของ กศน. ตำบลเจดีย์หัก ให้ความรู้เกี่ยวกับการนวดแผนไทย ทำที่ใช้ในการนวดจุดที่ควรหลีกเลี่ยงในการนวด ประโยชน์ในการนวดแผนไทยเพื่อเป็นการทำให้ยืดคลายกล้ามเนื้อ ลดอาการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อ ทำให้การเคลื่อนไหวของร่างกายสะดวกขึ้น การไหลเวียนของโลหิต ทำให้หลอดเลือดยืดขยาย การไหลเวียนของเลือดแรงขึ้น ทำให้ร่างกาย สดชื่น เสริมสร้างการทำงานของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายอีกด้วย รายได้ได้รับในการนวดแผนไทยชั่วโมง ๑๕๐ วันละ ที่ได้ต่อคน รับ ๓๐๐ บาท เดือน ตก ๓,๐๐๐ บาท

จุดเด่นของภูมิปัญญา

การนวดนั้นเป็นการลงทุนไม่มากเป็นศาสตร์ที่มีการสืบทอดมาช้านาน

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

แบบบันทึกชุดข้อมูลคลังปัญญา - ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลเจดีย์หัก อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี

ชื่อภูมิปัญญา พิธีกรรมทางศาสนาและประเพณี

ข้อมูลพื้นฐาน รายบุคคล เจ้าของภูมิปัญญาท้องถิ่น / บุคคลคลังปัญญา

ชื่อ นายสละ นิ่มนวล เดือนปีเกิด ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๙

ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้) บ้านเลขที่ ๑๓/๕ หมู่ที่ ๖ ตำบล/แขวง เจดีย์หัก อำเภอ/เขต
เมืองราชบุรี จังหวัด ราชบุรี รหัสไปรษณีย์ ๗๐๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๘๗-๙๑๒๖๕๐๑

โทรสาร - E - mail address - Facebook สละ นิ่มนวล

สาขาลังปัญญา ด้านศาสนา

สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความเป็นมาของภูมิปัญญา

สืบทอดภูมิปัญญามาจากการที่ได้บวชเรียนที่วัดมาเป็นเวลา ๔ พรรษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๙ เป็นเวลา ๔๓ ปี กล่าวคือหลังจากลาสิกขาบทแล้วได้นำความรู้ที่มีมาใช้ในการงานศาสนพิธีได้ งานบวช งานแต่ง งานศพ งานปิดทอง พุดต่างๆในศาสนพิธีต่างๆที่รับเชิญรายได้ก็มีคือ งานศพ ๕๐๐ บาท บางครั้งก็เหมา ๒,๕๐๐ บาท ตลอดงานส่วนงานแต่งงานบวชได้ ๑,๐๐๐ บาท ปัจจุบันได้ถ่ายทอดความรู้ให้บุตรชาย คือ นายสุรัตน์ นิ่มนวลและได้ถ่ายทอดให้กับเด็กชาย กิตติศักดิ์ วงศ์สุนันท์ ป.๔ ซึ่งเป็นหลานชายเพราะเห็นถึงพรสวรรค์

จุดเด่นของภูมิปัญญา

เป็นการสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีไทยของท้องถิ่น และประเพณีทางศาสนาที่สืบทอดและปฏิบัติตามแผนโบราณ เพื่อถ่ายทอดให้กับเยาวชนรุ่นต่อไป

ภาพถ่ายบุคคล และอุปกรณ์/เครื่องมือ/สิ่งที่ประดิษฐ์ (ชิ้นงานหรือผลงาน)

